

**Csendélet Cézanne-könyvvel
(Csendélet a műteremablaknál), 1945**

Olaj, vászon, 82x100,5 cm
Jelezve jobbra lent: BA

Kezdő ár: 6 000 000 Ft / 19 355 EUR
Becsérték: 10 000 000 – 12 000 000 Ft
Estimated value: 32 258 – 38 710 EUR

„A csendélet nem 'beállítás', hanem rátalálás dolga. Nem kis feladat azonban világossá tenni a tárgyak beszédjének rejtélyes voltát, s hogy ez a beszéd milyen hatalmas szimbóluma lehet életünknek.” (Bernáth Aurél)

Bernáth Aurélt 1945-ben nevezték ki a budapesti Képzőművészeti Főiskola tanárává, ahol azután 28 évig tanított. A nem sokkal korábban lebombázott lakásából új otthonába költözött, mely műterméül is szolgált a továbbiakban. Ez év őszén már ismét dolgozott, itt bemutatott *Csendélet Cézanne-könyvvel* című olajfestménye a tanévkezdés idején, szeptember-október körül készült. Bár a csendélet műfaja korábban is állandóan foglalkoztatta, a főiskolai stúdió munkájának kötelező részét képező csendéletfestéssel kapcsolatos problémák, a téma folyamatos újragondolására késztették. Bernáth nézete szerint a rátalálás gesztusával fellelt természet kivágot képpé formálásához, szinte bármely tárgy alkalmas a festőnek ahhoz, hogy művészi mondanivalóját kifejtse. A különböző tárgyak beállított vagy meglett együttese csupán kiindulópont, mely improvizációra sarkallja a művészt, ha nem akarja másolni, utánozni a valóságot, önmagát vagy másokat. Az 1940-es évekre Bernáth eljutott arra a mesterfokra, ahol teóriák vagy izmusok már nem befolyásolták alkotói szemléletét. Ez tette lehetővé számára a tanítást is, melyben egyrészt a

AUKCIONÁLVA:

▶ Almásy, Grünberger, Réthi, Rutz és Szilárd Mű- és Régiségkereskedelmi Vállalat, IV. Művészeti Aukció, Budapest, volt Ernst Múzeum, 1947. február 26. – március 2. katalógus: 39.

KIÁLLÍTVA:

▶ Bernáth Aurél festőművész gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1956. október 20. – december 2. (katalógusszám nélkül)
▶ Bernáth Aurél festőművész kiállítása. Budapesti Történelmi Múzeum Vármúzeum, Budapest, 1972. szeptember – október, katalógus: 51.
▶ Bernáth Aurél kiállítása. Művészeti Akadémia, Moszkva, 1975. (katalógusszám nélkül)
▶ Bernáth Aurél kiállítása. Múzeum, Marcali, 1976. október, katalógus: 10.
▶ Bernáth Aurél gyűjteményes kiállítása. Somogyi Képtár, Kaposvár, 1980. katalógus: 32.
▶ Bernáth Aurél emlékkiállítás. Ernst Múzeum, Budapest, 1985. március 21. – április 28. (katalógusszám nélkül)
▶ Bernáth Aurél centenáriumi emlékkiállítás. Művelődési és Sportház, Szombathely, 1995. március 18. – április 6. katalógus: 15.
▶ Bernáth Aurél emlékkiállítás, Home Galéria, Budapest, 2000. június 1–25. katalógus: 12. (Színes reprodukció a kiállítás meghívóján)

REPRODUKÁLVA:

▶ Bernáth Aurél festőművész kiállítása, Budapesti Történelmi Múzeum Vármúzeum, Budapest, 1972. szeptember – október, katalógus: 51.

Bernáth Aurél műtermében, 1954
Gink Károly felvétele

mesterség mind tökéletesebb elsajátításának fontosságát, másrészt pedig a szuverén egyéniség maradéktalan kifejlődésének biztosítását helyezte előtérbe. Alapvetően természetelvű és valóságghú tájképein vagy alakos kompozícióin éppúgy egy magasabb fokú intenzívebb valóságnak a képe bontakozik ki, mint a leg-egyszerűbb tárgyakat felsorakoztató csendéletein.

Bernáth *Csendélet Cézanne-könyvvel* című képén egy ablak elé állított dísztelen asztalon látszólag esetlegesen odakerült tárgyak lát-

hatóak, vázák, palack, kosár és egy vaskos könyv. A nyitott ablakon át a művész elé táruló tájrézlet nem választható- és a hitelesség igényével nem is változtatható adottság volt számára, éppúgy, mint a hidegfényű őszi hangulat. E fényviszonyok között a színek nem rivalizálnak egymással, a melegebb barnák és a hűvös kék, zöld, lila árnyalatok határai felbomlanak, és finoman egymásba olvadnak. Bernáth alapvetően lírai, de szentimentalizmustól mentes lelki alkatának kivetítéséhez legmegfelelőbb technikát a pasztellkretában találta meg. Mint a csendéletén is tapasztalható, az anyagszerűséget jobban érzékeltető sűrű olajfestéssel is képes volt virtuózan, a végtelen tónusfinomságok ábrázolására alkalmas pasztellel rivalizáló módon bánni. Csendéleteire nem elsősorban az ún. „festői problémákkal” való viaskodás, hanem a szépség és tisztaság állhatatos keresése jellemző. Par excellence festészetén átsugárzik az a szellemi magatartás, mely öntudatos tartózkodással keresi az eszményi valóságot, az egyéniségen átszűrött valóság egyedi megnyilvánulási formáit. Itt bemutatott műve a tájkép és a csendélet mesteri együttesének iskolapéldája, s egyben tisztelgés Paul Cézanne életműve előtt. Ha bármely izmust is említeni lehet Bernáthnak a 40-es évekre végérvényesen kiforrott művészetével kapcsolatban, az csupán egy lehet: a humanizmus.

Rum Attila

